Løssalgspris kr 5,— inkl. moms

Nr. 5
(Nr. 4 1977)

SERIE LESEREN

Blad for tegneserie-interesserte

– REDIGERES AV JON GISLE
– UTGIS AV A/S HJEMMET

– UTKOMMER FIRE GANGER I ÅRET

HEY, FOLKS!
SERIELESEREN bringer stoff om klassiske og nye tegneserier og tegnerne bak dem – debattspørsmål som f.eks. myndighetenes holdning til seriene, forlagenes utgivelsespolitikk, tegneserier og påvirkning, osv.!
innholdet i tegneseriene, og hvordan de blir til!
SERIELESEREN er også åpen for stoff fra deg!
SERIELESEREN koster bare kr. 15,– pr. år!
SCHULZ

bc-F 349 05

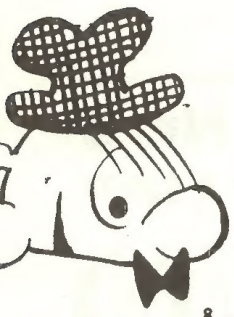

GODT NYTT ÅR!

Årets første store nyhet for norske tegneserieinteresserte er en norsk avdeling av Seriefrämjandet, og i den anledning bringer vi en artikkel om hva SeF er og gjør.

Ellers bærer nok dette nummeret preg av å være et «mellomnummer», men til gjengjeld har vi store planer for fremtiden. Av emner vi har lyst til å ta opp, kan nevnes: Krazy Kat, Howard the Duck, Prins Valiant, Morgan Kane, René Goscinny (som har stått for mye mer enn Asterix), sosialistiske danske tegneserier, tegneserier og påvirkning, tegneserier og undervisning, og sist, men ikke minst, et intervju med mannen bak Mandrake og Fantomet, Lee Falk.

Hjemmet har gått med på å gi nr. 6 16 sider. Hvis abonnenttallet fortsetter å stige, er det kanskje håp om en permanent økning av sidetallet.

Hilsen Sam (og Jon).

NEWS-NEWS-NEWS!

Om humorister: Sam's Strip har gjenoppstått i ny form. Den versjonen som går her i Serieleseren, ble egentlig tegnet i 1962—63, men måtte gå inn fordi den ble en gedigen publikumsfiasko. Det var bare spesielt serieinteresserte som syntes den var morsom. Den nye versjonen, *Sam & Silo,* er ikke noen serie om serier, men en mer alminnelig vittighetsstripe. Sam er nå blitt sheriff i byen Upper Duckwater, og Silo er assistenten hans. (Han var med også i Sam's Strip, men hadde den gangen ikke noe navn). Serien er laget av Jerry Dumas og Mort Walker.

For spiritister: Will Eisners feirede The Spirit skal bli TV-film. Regissør er engelskmannen William Friedkin, som blant annet stod bak The Exorcist.

Exit Li'l Abner: Al Capp har lagt opp. I begynnelsen av november gikk de siste stripene av Li'l Abner i amerikanske aviser, etter at serien hadde vært kjørt kontinuerlig siden 1934. Capp ville ikke la en ny tegner overta denne særpregede serien, som skildrer det amerikanske samfunnet parodiert som et hillbilly-miljø. Selv om hans popularitet var synkende på slutten, vil nok mange lesere savne Capp, som John Steinbeck i sin tid foreslo som kandidat til Nobels litteraturpris.

Når hukommelsen brister: Et nytt nummer med Mystiska 2:an, *Superhjälten,* skulle ha sett dagens lys i høst. Utgivelsen var imøtesett med spenning, siden det er flere år siden sist Rolf Gohs gav ut et album. (Se Serieleseren nr. 3). Og hva har så skjedd? Jo, forlaget inndrar hele albumet fordi man har prestert å *glemme(!!??)* å søke om kulturstøtte innen fristen. Forlaget er giganten Semic, som ellers ikke pleier å ha hue under armen i økonomisk henseende. Vi håper at hukommelsen vender tilbake innen neste søknadsfrist.

Det danske tegneserieforbunds utstilling, som ble avviklet i København i november, vil forhåpentligvis komme til Oslo på ettervinteren. Norsk Tegneserieakademi er iallfall kontaktet om saken. Utstillingen omfatter arbeider av en rekke danske og enkelte svenske seriekunstnere. — Den tradisjonelle festivalen i København ble derimot avlyst i år.

Seriemediet, Det danske tegneserieforbunds blad kommer inn av døren idet Serieleseren skal til å gå i trykken. Dette er et lite, men ganske interessant debattblad om tegneserier. Men bortgjemt inne i bladet finner man en påstand som nok vil få Seriemediets norske lesere til å heve øyebrynene; her skriver nemlig Pål Jensen at «selv om det utgis to donaldistblader i Norge,... ønsker noen å gjøre også Serieleseren til et donaldistisk tidsskrift.»(!) For ordens skyld gjør jeg oppmerksom på at dette er totalt ukjent for Serieleserens egen redaksjon. Hvem disse «noen» er som vil gjøre bladet til noe annet enn det er, vet jeg ikke, men det skulle være opplagt at det ikke er behov for et donaldistblad nr. 3 i Norge.

Jon.

SERIELESEREN utkommer fire ganger årlig og utgis av A/S Hjemmet — Bladforlaget. Postadresse: Boks 340, Sentrum, Oslo 1. Abonnementspris: Kr. 15,— som betales ved mottak av første nummer av bladet.

BILD & BUBBLA Nr 2.1977.

Nå også i Norge:

Serie-främ-jandet

Som nevnt i forrige nummer av Serieleseren, har *Seriefrämjandet* nå tenkt å etablere seg i Norge, og *det* er en begivenhet som kan få mye å si for norsk tegneseriefandom i årene framover: Seriefrämjandet er egentlig en svensk forening, men den har også medlemmer i de andre nordiske land, og den er den største og mest aktive tegneserieforening i Skandinavia. Etter hvert har den kommet til å overskygge Svenska Serieakademin, som var den første tegneserieorganisasjonen i Sverige (og trolig i Skandinavia som helhet).

Det hele begynte med at Serieakademin ble startet i 1965. Det var i og for seg litt av en begivenhet den gangen, men det viste seg snart at Akademin, som er en liten, eksklusiv klubb med bare 18 medlemmer, ikke var så veldig handlekraftig. To unge stockholmere, Janne Lundström og Henri B. Holmgren, tok initiativet til dannelsen av en organisasjon åpen for alle serieinteresserte, og dermed ble Seriefrämjandet til.

Til å begynne med var det et ganske nært samarbeid mellom Främjandet og Akademin, og akademipresidenten Sture Hegerfors ble valgt til Seriefrämjandets første formann (ordförande). Siden starten har imidlertid SeF vært i sterk utvikling, fra en liten fanklubb til en stor organisasjon med nærmere 900 medlemmer, hvor både rene fans og mer kritiske serieinteresserte er med, og hvor man utfolder stor aktivitet på flere områder. Det er symptomatisk at Hegerfors måtte gå av som formann i 1975, rett og slett fordi han gjorde for lite. Dessuten ble han nok identifisert med en ukritisk fanholdning som er i ferd med å bli et tilbakelagt stadium for Seriefrämjandet. SeF ledes nå av filologen Magnus Knutsson, som har vært aktiv både som organisasjonsmann, tegneserieforsker og artikkelforfatter, og som også har skrevet seriemanuskripter.

Hva gjør så Seriefrämjandet? For det første utgir man et blad, *Bild & Bubbla,* som nok er det beste og mest allsidige serietidsskrift i Skandinavia. Bladet, som redigeres av Göran Ribe, og som tidligere het *Thud,* har funnet en form som gjør at det kan leses med utbytte av både eksperter og vanlige serieinteresserte.

Videre nyter medlemmene godt av foreningens *innkjøpsordning.* SeF kjøper inn svenske og utenlandske serier en gros og selger videre til medlemmene med rundt 20% rabatt. Medlemmer som bor utenfor Sverige får ytterligere 15% avslag — de kan nemlig trekke fra momsen! (Et priseksempel: Et svensk Tintin-album koster i utsalg skr 12,80. Svenske SeF-medlemmer får albumet for skr 9,90, mens et norsk SeF-medlem bare må ut med skr 8,45. Og da skal man ikke kjøpe så veldig mye før man har tjent inn kontingenten, som er på 25 kroner).

«Bild & Bubbla» og innkjøpsordningen er de aktiviteter medlemmene merker mest til, men Seriefrämjandet er mye mer. I de større byene i Sverige, hvor medlemsgrunnlaget er relativt stort, er det blitt dannet lokalforeninger som avholder møter med emner som er av interesse for seriefans. SeF's sentralstyre hjelper til med å lage møteprogrammer.

Etter hvert har Seriefrämjandet også fått en viss forbindelse med myndighetene. I 1974 tok Thud opp spørsmålet om statsstøtte til innenlandske tegneserier, og dette initiativet førte fram: Det ble vedtatt at seriene skulle få støtte, og i 1976 ble det delt ut 360 000 kroner til svenske serieutgivelser. I løpet av de siste årene har SeF også fått oppdrag av myndighetene: Først og fremst har man foretatt en kvalitetsvurdering av samtlige svenske seriehefter og -album for Kooperativa Förbundet. I alt var 20 seriefrämjare med på undersøkelsen, som jeg håper å komme tilbake til ved en senere anledning; her får nemlig bl.a. Donald sitt pass påskrevet.

Seriefrämjandet var i fjor også med på å organisere og bedømme en seriekonkurranse som Kooperativa Förbundet og forlaget Rabén & Sjögren satte i gang. Den anerkjennelse som SeF etter hvert har vunnet, viser at tegneseriene er i ferd med å bli akseptert som en kunstform i Sverige. Her har man kommet lenger på den andre siden av Kjølen enn hos oss, men så har vi da heller ikke noe Seriefrämjande — ennå.

Men det skal vi altså få, om alt går bra. For norske tegneserievenner vil det antagelig være bedre å begynne som en del av det etablerte Seriefrämjandet enn å starte på bar bakke med en egen norsk forening. Etter hvert som det norske SeF vokser, kan man så vurdere en organisasjonsmessig løsrivelse fra det svenske SeF. Hvis Serieleserens lesere har synspunkter på Seriefrämjandet og Norgeskampanjen, så gi lyd fra dere! *Jon Gisle.*

Del II

Freddy Milton:

Hvordan lages en tegneserie?

Skisser

Layoutskissene lages av og til av forfatteren (det er vanlig i amerikanske humoristiske, karikerte serier), men ellers hører det til tegnerens eller redaktørens arbeidsområde. Joe Kubert er redaktør i forlaget DC, og her kan man se hans karakteristiske layout i serier han selv ikke har ferdigtegnet. (Se ill. i forrige nr.)

Så følger selve formgivningen av kroppsbygning, eksteriører og bevegelser. Det er en tidkrevende prosess, og det bør det også være, for her oppstår vesentlige forskjeller mellom kvalitetsserier og rutineserier. Det er ingen sak å tegne tingene raskt hvis man er fornøyd med første forsøk, og det kan man lett bli hvis betalingen er dårlig. Spanske tegnere er blitt brukt og misbrukt i uhyggelig grad i masseproduksjon av serier. Hvis man legger seg til en hurtig, overfladisk strek, kan det ende i en tegnemessig degenerasjon hvor bare de raskeste tegnerne overlever i lengden. I USA er det på samme måten, noe som har gjort tegnerne ganske frustrerte.

Europa har hatt et mer adstadig produksjonstempo. Først presenteres seriene som føljetonger i blader, og så kommer de som album senere. Hvis manuskriptet har vært fornuftig disponert, er det denne produksjonsformen som gir det beste ferdige resultat. Hvis tegneren bare behøver å lage en halv side om dagen, kan han få tid til å finne fram til den beste tegnemessige framstillingen, og forfatteren må sørge for at det skjer noe viktig hele tiden, nettopp fordi leserne av føljetongutgaven bare får et par sider i uka.

Det er mange måter å lage skisser på. I serier med «morsomme dyr», hvor *animasjon* er viktig (animasjon betyr tredimensjonal karikatur av en stilling, en bevegelse eller et uttrykk), begynner man kanskje med enkle former, som man gradvis «pusser på» gjennom flere skisser. I produksjonen av spenningsserier er det normale at skissene lages direkte på tegnepapiret, for her er karikaturelementet mindre, og det er derfor lettere å forestille seg det ferdige bildet.

Det er tre hovedkrav man må stille til en tegner. For det første skal han gi *liv* til figurene. Dette lykkes best når han arbeider i lang tid på samme serie. Den amerikanske metoden, der tegnerne skifter med korte mellomrom, utvisker personlige forskjeller i stilen. (Se min artikkel i Serieleseren nr. 3).

Det andre kravet til tegneren er at bildet skal ha *dybde,* eller *perspektiv* om man vil. (Dette spiller en mindre rolle i vittighetsstriper). Personene skal opptre i et realistisk miljø, eller et miljø som *virker* realistisk ut fra sammenhengen i serien. I amerikanske superserier anvender man ofte menneskekroppen til å skape dybde i bildet. Amerikanske tegnere er eksperter i anatomi (iallfall den ideelle menneskekropps anatomi...) og forkortinger av perspektivet. Derimot ser man ikke mye detaljerte miljøbeskrivelser eller egentlig dokumentariske perspektiver i disse seriene. Kanskje er det også et økonomisk spørsmål. Har man rutinen, er det lettere å oppnå «impact» ved å tegne kropper i perspektiv enn å bruke tid på miljødetaljer som ikke virker så umiddelbart imponerende, men krever like mye arbeid. Her har vi så å si superserienes varemerke. Europeiske serier har et mer behersket billedspråk, og man ser ofte at samspillet mellom personer og miljø blir det sentrale både i historiene og bildene. Den gode trykken i europeiske serier lar også dette arbeidet komme til sin rett i den ferdige serien, men disse seriene blir dyrere enn de som lages for de amerikanske og engelske heftene.

Tusjing

Det tredje kravet til tegneren er at han må være i stand til å skape struktur i omgivelsene og figurene, og det skjer ved god tusjing. Tusjingen krever egenskaper som man ikke nødvendigvis finner hos den som er god til å lage skisser. I USA er det derfor vanlig at skissing og tusjing utføres av to forskjellige personer. Hvis samarbeidet mellom de to er godt, blir resultatet det også, men hvis man stadig skifter tegnere, kan det virke forvirrende på lesere som «lever med» i serien.

Tegneren og tusjeren må bli enige om hvilket format

Rolf Gohs' Mystiska 2:an. Øverst layout av enkeltbilde, videre tusjing (her ikke med tusj, men med kulepenn), og nederst rasterpålegging, som er viktig i flere av Gohs' serier.

Utviklingen fra skisse til ferdig bilde. Fra en Donald-serie av Freddy Milton og Daan Jippes, laget for det nederlandske Donald Duck.

som skal brukes. Noen foretrekker å tegne på store ark, andre synes et mindre format er mer oversiktlig. Selv en så enkelt tegnet serie som Billy er laget i originaler som har en lengde på 40 cm, og «realistiske» serier som Kirkeby (Rip Kirby) og Corrigan er tegnet i strips på opptil 60 cm's lengde. Carl Barks tegnet sine Donald-historier på sider på 40 x 60 cm. Selv om det er snakk om enkle figurer, må man altså ikke tro at det er en enkel sak å tegne dem. Utviklingen av animerte serier tar mange år med en stadig finpussing av stilen. Billy tegnes både i en original utgave fra Mort Walkers studio og i en serieheftеversjon laget på lisens. Det er ikke alltid sersjanten ligner på seg selv i hefteutgaven! Gjennom hvert pennestrøk setter tegneren sin signatur på serien, og selv når han ikke får lov til å signere den, vil en personlig stil skinne igjennom, også når han tegner veletablerte figurer.

Teksting

I masseproduksjon er det vanlig at et eget firma setter teksten i maskinsats, eller at forlaget har en hel stab av håndtekstere. Maskinsats er billigst, men håndtekst virker alltid mer levende, organisk — og gir inntrykk av å høre bedre sammen med det tegnede bildet. Ved oversettelse kan håndteksten dessuten lettere tilpasses størrelsen på boblene. (Boblestørrelsen kan riktignok endres, men ikke hvis det dreier seg om en samproduksjon mellom utgivere i flere land).

Ved maskinteksting kan teksten komme til å virke som en dau klump plassert midt inne i bobla uten noen riktig sammenheng med bildet. Ofte kan den heller ikke fylle bobla på en regulær, harmonisk måte. Også for tekstingen gjelder det at det er størst individualitet blant de europeiske seriene, hvor det ofte er tegneren selv som skriver teksten i boblene. Denne nære sammenhengen mellom skriftsnitt og illustrasjon kan være vanskelig å få fram i oversettelser.

Fargesetningen

er nok det mest ømtålige problemet i serieproduksjonen. Farger gir ekstra appell og blir ansett som en nødvendighet i barneserier, men krever som oftest en fargeutskillelsesprosess som fordyrer en produksjon for et lite marked. Utgir man derimot utenlandske serier, kan man leie fargefilmene, og det er mye billigere. Man kan også fargesette ved å foreta en mekanisk prosentvis sammensetning av de forskjellige kulørene. Kombinert med rotasjonstrykk kan det gi pene, avdempede farger. Men anvender man fargefilmene og trykker på en annen måte, kan fargene bli grelle og overmettede, fordi prosessen er langsommere. Ved hurtig rotasjonstrykk rekker nemlig ikke papiret å suge opp så mye farge at resultatet blir grelt.

Dyptrykk er en teknikk som er beregnet på fargeseparérte kulører. Fotografier gjengis best på den måten. Men anvender man så ikke fargeseparasjon, men gråtoneteknikk (som er billigere), får man en fargeskala som ikke er særlig harmonisk.

Imidlertid er det sikkert bare et tidsspørsmål før fargeseparasjon blir billigere.

Repro/klisjé og trykking

Når tegningen og fargesetningen er gjort, går materialet til repro. Her lages filmer av serien, og det er avtrykk (proofs) av disse filmene som går til utlandet hvis serien skal eksporteres. Faren ved repro-prosessen er at teknikerne kan overbelyse materialet, så det blir såkalte «drop-outs» i de tynne strekene. (Kanskje man vil redusere retusjeringsarbeidet ved å belyse for mye?) Redaktøren får riktignok tilsendt prøvetrykk av filmene, men ofte hjelper det lite om han klager; det er gjerne ikke tid til å skaffe bedre filmer eller proofs.

Under selve trykkingen er det et problem å tilpasse fargene til hverandre. Hvis det er grov mispasning mellom fargene, hvis sorte flater ikke er sorte nok, hvis linjer flyter ut eller det er fargeflekker der det ikke skal være flekker, er dette feil som har skjedd under trykkingen.

Forts. neste side.

Rolf Gohs anvender ofte fotografier som grunnlag for sine tegninger. Til venstre fotoet, til høyre den ferdige tegningen.

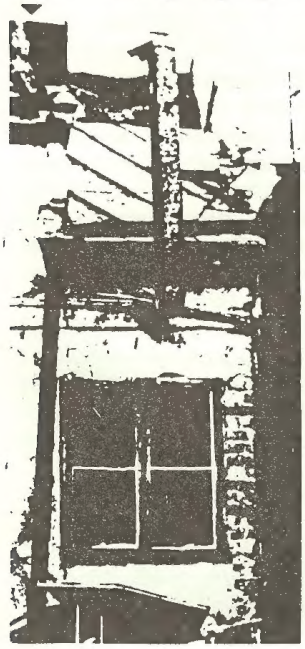

IT CAN AS EASILY MAKE A MAN SECOND, OLYMPIAN.
LET THESE DEMONS GET CLOSE ENOUGH AND THEY'LL SLIT THY THROAT AS SOON AS LOOK AT THEE!
I'D LIKE TO SEE THEM
BLONDHAIR—AH, I'D LIKE TO SEE THEM

Sams Brevkasse

Brev med spørsmål, kommentarer, forslag etc. til brevkassen sendes til SERIELESERENS red. Boks 346, Sentrum, Oslo 1.

Freddy Miltons indlæg i Serieleseren 3 er *negativt* og *defaitistisk.* Freddy ser ikke nogen utvej for at skabe et *nordisk* tegneseriemiljø hvor det kan betale sig, kunstnerisk og økonomisk, for tegneseriekunstneren at vedblive med at være tegneseriekunstner ihvertfald noget af tiden.

Freddy har et meget firkantet syn på kulturmyndighederne, og der ligger en hel del sandhed i at kulturmyndighederne *er* firkantede. Dog må man også se i øjnene at man kan opnå en hel del, hvis man snakker myndighedernes sprog. Hvormange har ikke opnået støtte til rene m-l-produkter? Det har ikke været fordi deres produkt har været stuerent, men fordi de har kendt kulturministeriets «kode».

Det er mulig at lave modkulturelle arrangementer med kommunal støtte. Det er bevist med den udstilling som jeg og Det danske tegneserieforbund arrangerer i København. Jeg ved at sådan en udstilling ikke direkte gir tegneseriekunstnerne bedre muligheder, men det betyder at forskellige mennesker kommer til at kende os, og forhåbentlig også at kulturmyndighederne kommer og spørger *os* om hvad der skal ske med tegneserien. Det betyder måske at vi kommer til at sætte preg på den danske kulturminister, og gennem ham det danske kulturministerium, og gennem det også kunstfondet. Kulturministeren har forresten sagt ja til at åbne udstillingen! Men hvor er du henne, Freddy? Hvorfor er du her ikke?

Ved at sætte tegneseriekunstneren i sentrum på udstillingen er vi gået bort fra den gamle festivalform. Det er der naturligvis mennesker der vil beklage, men jeg mener at vi med det viser et kulturpolitisk initiativ som Freddy ikke ser muligheden af, og som den gamle garde af danske tegneseriefans ikke har været interessert i at opdyrke. Det betyder et brud mellem den fløj jeg tilhører, og den anden fløj, som Freddy ihvertfald *har* tilhørt.

Freddys snak om klisjeer er farlig. Det drejer sig ikke om klisjeer eller ikke klisjeer, men om hvilke klisjeer man benytter, og om man giver dem en drejning der gør at de virker morsomme, skræmmende, oplysende osv. OK, det skriver Freddy også. Men så siger han: «Forresten er klisjeene en del av massekulturens egenart». Jeg synes Freddy forfladiger tingene når han ikke indser at *al* litteratur anvender klisjeer i metermål! Det er jo netop spørgsmålet om genkendelse der er det væsentlige i litteraturen. Hvis du ikke ved at det lille barn i Kejserens nye klæder, der siger «Jamen han har jo ikke noget tøj på!» skal henvise til kristendommens dogme om at barnet ikke er besmittet med synd, så kan du heller ikke forstå hvorfor barnet pludselig kan optræde som sandhedsvidne. Det er en klisjé, og noget mere finkulturelt end H. C. Andersen skal man lede længe efter. Man kan ikke sige at et stykke litteratur er dårligt fordi det indeholder klisjeer, for det gør det altsammen; hvis det ikke gjorde det, ville det jo være uforståeligt!

Jeg er positiv til din idé, Jon, om et fællesnordisk serieblad. Men hvem skal eje det forlag som skal udgive bladet? Det må blive tegneseriekunstnerne. Der er ingen grund til direkte at forære storkapitalen et nyt marked! Der er heller ingen tvivl om at vi godt kan hvis vi vil.

Kærlig hilsen TERKILD MARKER.

Kan noen skaffe meg Stan Lee: Origins of Marvel Comics, Stan Lee: Son of Origins of Marvel Comics og Anders Hiorth Jørgensen, Inge Just og Karsten Just: Tegneseriernes Hvem — Hvad — Hvor? Dessuten vil jeg gjerne kjøpe følgende serier fra 1967—69: Demonen, Koloss, Fantastiske fire, Edderkoppen, Rommets helter, Metallklanen, Jernmannen, Romfamilien Robinson, Fakkelen, Doktor Solar og Robotkjempen Magnus år 4000, og dessuten følgende hefter av serien Willy på eventyr: Willy på eventyr med SM3 (1942) og Rompiraten (1966). Skriv til *Raymond B. Olaisen, Graneveien 3, Hovland, 3270 Nanset.*

Vi formidler gjerne slike henvendelser videre til leserne, men for sikkerhets skyld får jeg presisere at redaksjonen selv ikke kan skaffe gamle tegneseriehefter. *Hilsen Sam.*

HVORDAN LAGES...

Forts. fra forrige side.

Distribusjonen

er siste ledd, og den kan påvirke utvalget av serier. Selskapene er ansvarlige for at hefter og album kommer til forhandlerne i god stand. For det andre stiller enkelte distribusjonsselskaper (bl.a. det svenske Pressbyrån) så harde økonomiske betingelser for distribusjon av seriealbum at utgivelsen av slike album kan bli umulig. (Omvendt er det i Danmark, hvor albumsalget er i ferd med å overgå heftesalget). Salg fra lukkede kiosker hvor man må *spørre* etter bladene (Narvesen!) gir nye serier en vanskelig start.

Leif Wølner:

Obelix OG HANS TAPRE GALLERE

«Solen skinner, og alt ånder i ro og fred i den lille gallerbyen som vi kjenner så godt. . .»

Er ikke dette velkjente ord? Jo visst! Det er jo selveste trygghetens og frihetens sentrum som skildres, et kosmos der Asterix og Obelix og landsbyens øvrige tapre gallere lever sitt idylliske hverdagsliv, suverent upåvirket av at de er konstant omringet av stengsler på alle kanter: mot nord og vest *havet,* som gallerne ikke er så altfor fortrolige med; og mot sør og øst *romerne,* okkupasjonsmakten som under Julius Cæsars ledelse erobret Gallia i år 52 f.Kr. — men som altså ikke klarte å ta den siste avgjørende biten: den lille flekken av en landsby der oppe i nordvest som «nekter å anerkjenne den historiske nødvendighet», som Cæsar uttrykker det.

Av ovennevnte 2 onder er *romerne* det minste — så sant gallerne har fått seg sin dose med *styrkedråper* som gjør dem uovervinnelige. Og styrkedråpene — *det* er trollmannen Miraculix' tryllebrygg, et genialt resultat av tidens uvitenskapelige forskning. Den eneste galler i landsbyen som aldri får smake på styrkedråpene er kjempen Obelix, som falt i styrkedråpegryta som liten og ble gjennomvætet av trylledrikk — en fuktighet som siden har holdt seg, og med konstant effekt.

Kosmos' sentrum er med andre ord Miraculix' styrkedråpegryte. Kosmos' forlengede arm er landsbyens gallere under innflytelse av styrkedråpene. Og fordi Obelix er den eneste av landsbyboerne som er under evig slik innflytelse — han har jo fått styrken en gang for alle — er Obelix den første garant for at alt, til evig tid, skal ånde ro og fred i den velkjente gallerlandsbyen. . .

Uovervinnelige gallere

Kosmos i fare?

Imens er alt som det har vært hjemme i den lille gallerbyen. . .
Livet er deilig, trollmann Miraculix!
Litt for deilig, Asterix, . . været er deilig, romerne lar ikke høre fra seg og skalden vår har mistet stemmen — det kan ikke vare — jeg aner uværsskyer i horisonten. . .

Men *er* det nå egentlig så mye fred og ro å hole i dette hersens omringede galliske motstandsreiret som fremstilles så idyllisk for oss i innledningen til nesten hvert Asterix-hefte? Jo visst — i innledningen. Verden er i lage: Vår helt, minikrigeren Asterix, sitter høyst ukrigersk utenfor huset sitt og slikker morgensol eller sysler litt omkring med en feiekost; hans venn, maxikrigeren Obelix, er i full fredelig yrkesaktivitet med å bære ut sine tonnetunge bautasteiner, godt hjulpet av sin trofaste lille hund Idefix; landsbyens høvding Majestix, løftet på skjold av to strisvettende høvdingbærere, krangler med fru Godemine eller høster epletreet; skalden Trubadurix sitter på sin opphøyde veranda og klimprer på sin lille lyre — det hører til sjeldenhetene at han får lov å synge dertil; fiskehandleren Hermetix roper ut sine varer, som er fisk — fersk som bare fisk kan være; smeden Armamix hamrer løs på noe glødende noe på sin ambolt mens han holder ett surt øye med fiskehandleren og ett med skalden; landsbyens eldste, Senilix, holder et forelsket — eller et forkuet — øye med landsbyens vakreste unge kone som er hans egen... Og trollmannen Miraculix sier, pessimistisk, til Asterix at alt er såre godt i landsbyen — altfor godt til å *vare!*

Og Miraculix får rett. Det skjer alltid noe som bryter idyllen: Landsbyen mottar melding om venner ute i Romerriket som er i knipe og trenger hjelp; romerne legger treske planer om endelig å sikre seg styrkedråpene og bli *helt* uovervinnelige i antikkens verden; eller en av landsbyens honoratiores faller i fiendehender og må kommes til unnsetning. Og unnsetningen er i hvert tilfelle Asterix og Obelix som rykker ut og ordner opp, med stor fornøyelse og noenlunde høvisk framferd,

I vesterveg.

Slike reiser har ført dem over hele den antikke verden samt et godt stykke utenom: fra Egypt og Hellas i sør og Amerika i vest og Norge (?) i nord til vestgoternes land i øst[1]). En gang fór hele gallerlandsbyens mannlige befolkning så langt sørøst som til Hellas for å delta i fredelig olympisk kappestrid — vel den mest idylliske beretning i hele Asterix/Obelix-sagaen. Ved en annen anledning fór Asterix og Obelix til de grader i vesterveg at de havnet i det offisielt langt senere oppdagede Amerika (de trodde det var Gallia) hvor de møtte både urindianere og nordiske urvikinger (de trodde det var forkledde romerske legionærer)...

Men tilbake til gallerlandsbyen! Noe som jo må undre oppvakte forskere er det faktum at *både* Miraculix, trylledrikkens enerettshaver *og* Obelix, landsbyens frihetsgarant, i flere fortellinger tar ut på eventyr sammen med Asterix. For hva skulle da kunne hindre Julius Cæsars legionærer i å frata de gjenværende gallerne friheten og den uinntagelige landsbyen?? Men factum est — romerne forsøker seg sjelden med noe gøy på landet selv når alle tre er borte — muligens innbiller de seg at landsbyen til enhver tid har en tønne med styrkedråper stående på et lurt sted (som de selvfølgelig ikke er lure nok til å oppdage). Og når anledningen en sjelden gang likevel byr seg til å erobre landsbyen, skusler de bort sjansen pga. indre stridigheter og misforståelser. Romerne er med andre ord altfor dumme til å kunne gjøre noe som helst med gallerne, en teori som forskningskildene — som er komplette! — gir alt mulig grunnlag for[2]).

Dessuten spør romerne muligvis seg selv: *Hva* vil skje når Miraculix, Asterix og ikke minst Obelix vender nesen hjem igjen? *Det* er et godt spørsmål — og svaret er selvfølgelig at Obelix og Asterix (dråpestyrket) vil bestorme landsbyen og utradere romerne fra områ-

Høvisk framferd, hjemme.

Asterix som turoperatør.

Imens er alt som det har vært hjemme i den lille gallerbyen...
Litt for deilig, Asterix... været er deilig, romerne lar ikke høre fra seg og skalden vår har mistet stemmen – det kan ikke vare – jeg aner uværsskyer i horisonten...
Livet er deilig, trollmann Miraculix!

Tre på farten.

det. Et meget lite tilfredsstillende svar for sangvinske okkupanter!

Dessverre for dem finnes det utvilsomt bare én realistisk løsning på gallerproblemet der oppe i nordvesthjørnet: Miraculix og Obelix må uskadeliggjøres... Men *den* går jo ikke. Miraculix lever vanligvis en så beskyttet tilværelse at han hverken er til å hugge eller stikke i, selv om han *har* blitt offer for et par stygge kidnappinger grunnet egen uforsiktighet. Og Obelix lar seg overhodet ikke uskadeliggjøre, hverken i åpen kamp mann mot mann eller mann (Obelix) mot hær! Følgelig må romernes løsning bli: et snikmord eller to. Men her setter konvensjonene stopp: For det første virker død og lik skjemmende i en humoristisk tegneserie. Asterix er forbløffende ublodig tross de utallige voldsscenene, og de slagne er alltid i stand til å reise seg fra slagmarken og vakle hjem igjen. Men tenk Dem tanken: Obelix på dødsleiet eller Miraculix på lit de parade? Hulk & hyl! — Nei, Obelix og Miraculix må nok få leve lenge ennå, til beste både for landsbygallernes sikkerhet og for serieskapernes økonomi[3]).

NOTER:

1) Dette siste vil sikkert Obelix gjerne forklare Dem nærmere, om De spør ham pent.

2) Riktignok klarte romerne å innta landsbyen én gang, i historien om Spåmannen. Men da var ingen av gallerne hjemme.

3) Hermed ikke et ondt ord sagt om d'herrer Albert Uderzo (dessins) og René Goscinny (texte).

Høvisk framferd, ute.

Noen tapre gallere:

Obélix, Astérix, Idéfix	Obelix, Asterix, Idefix
Panoramix	Miraculix, trollmann
Abraracourcix	Majestix, høvding
Assurancetourix	Trubadurix, skald
Cétautomatix	Armamix, smed
Ordralfabétix	Hermetix, fiskehandler
Agecanonix	Senilix, landsbyens eldste
Bonnemine	

Album-oversikt

I. Astérix le Gaulois
II. La Serpe d'Or
III. Astérix et les Goths
IV. Astérix Gladiateur
V. Le tour de Gaule
VI. Astérix et Cleopatre
VII Le Combat de Chefs
VIII Astérix chez les Bretons
IX. Astérix et les Normands
X. Astérix Legionnaire
XI. Le Bouclier Arverne
XII. Astérix aux Jeux Olympiques
XIII. Astérix et le Chaudron
XIV. Astérix en Hispanie
XV. La Zizanie
XVI. Astérix chez les Helvetes
XVII. Le Domaine des Dieux
XIII. Les Lauriers de César
XIX. Le Devin
XX. Astérix en Corse
XXI. Le Cadeau de César
XXII. La Grande Traversée
XXIII. Obélix et Compagnie
XXIV. (Om Asterix i Belgia — kommer)

1. A. og hans tapre gallere
10. A. og styrkedråpene
9. A. og goterne
11. A. som gladiator
12. Gallia rundt
2. A. og Kleopatra
4. Tvekampen
5. A. hos britene
3. A. og vikingene
6. I keiserens klær
7. Romernes skrekk!
8. Olympisk mester!
13. På skattejakt
14. A. i Spania
15. Brann i rosenes leir
16. A. i Alpene!
17. Byplanleggeren
18. Cæsars laurbær
19. Spåmannen
20. A. på Korsika
21. Keiserens gave
22. (Under oversettelse)

Asterix og Obelix' offisielle utgaver slik de foreligger pr. august 1977.

1. Hva er Pierre Cullifords egentlige navn?
2. Hva heter den mest kjente Mikke Mus-tegneren fra Donald-bladene?
3. Nevn en nederlandsk science fiction-serie som for noen år siden gikk i Aftenposten?
4. Hvem tegner i dag Prins Valiant?
5. Hva er originalnavnene på de to versjonene av Knoll og Tott?
6. Hvilken serie er George Harriman kjent for?
7. Hva var tittelen på den amerikanske boken som i 1954 angrep tegneseriene?
8. På norsk lander Olsokgubben i jordbæråkeren, Hva heter han på originalspråket, og hvor lander han?

Ny norsk western-serie

De fleste lesere kjenner sikkert visa «El Sordo», som Benny Borg sang til topps på Norsktoppen i juni i år. Mer ukjent er det kanskje at teksten til denne balladen er av Kjell Hallbing alias Louis Masterson alias Norges mest leste forfatter, mannen bak bøkene og tegneserien om Morgan Kane.

El Sordo, en ensom rytter som hjelper de svake, var egentlig hovedpersonen i noen noveller Hallbing skrev for bladet «Cowboy» for flere år siden. Nå skal det bli tegneserie av det, med manuskript av Hallbing og tegninger av Ernst Vevle Olsen. Vevle Olsen tegner også serien om Morgan Kane, og har høstet atskillig anerkjennelse for den, blant annet i Danmark.

«El Sordo» blir hovedattraksjonen i bladet «Louis

Med kortboken «An Informal Biography of Scrooge McDuck» har Jack L. Chalker laget en grunnvitenskapelig og festlig fremstilling av Carl Barks' rikeste (!) tegneseriefigur onkel Skrues livsløp: fra hans fødsel, av forskningen fastsatt til ca. 1860—1865, til Barks sluttet å tegne ham i 1968. Dette betyr at Skrue (Scrooge) oppnådde den venerable alder av minst 100 år, dersom man holder seg til primærkildene, som selvfølgelig er Barks' egne skrevne og tegnede serier om ham («the Sacred Writtings»).

For den historiske fremstillingen av Skrues levnedsløp har imidlertid ikke engang De hellige skrifter i ett og alt vært gode nok som kildemateriale for forfatteren! Chalker betrakter som kanoniske biografiske verker *kun* seriene om Skrue som har vært publisert i magasinet «Uncle Scrooge»! Resten av materialet — en del hundre sider — betraktes som ikke-kanonisk Barks, idet forfatteren erklærer at disse serier er for fantasifulle og «over 50% fiction», og følgelig av begrenset biografisk verdi. Dette medfører bl.a. at nesten alle 10-siders-seriene med Skrue ikke teller som grunnlag for biografiforskningen, mens en mengde av de kunstnerisk sett nokså sløve og 1-sides seriene kanoniseres!! Det er mulig at spesialdonaldister griper logikken i dette; selv synes jeg bare at forfatteren gjør det hele litt for lett for seg! (U-kanoniske verker av andre kreatorer enn Barks overses totalt. Selvfølgelig).

Men det viktigste er at resultatet — denne minibo-

Onkel Skrues livs-historie

Forts. fra forrige side.

Masterson Magazine», som de to gir ut på eget forlag — for ikke å måtte dele overskuddet med et av de etablerte tegneserieforlagene. (Serien om Morgan Kane utgis som kjent av Bladkompaniet.)

ken — til syvende og sist er blitt både underholdende og en smule meningsfylt. I et 4-siders forord (Introduction) risser forfatteren opp Skrues grunnleggende karakter i få streker — som undertegnede vil utdype noe:

Skrue er usympatisk, men menneskelig. Han vokste opp i den ytterste armod, lærte tidlig å brødfø seg selv ved oppfinnsomhet og eget initiativ, og opparbeidet sin enorme rikdom ved *ærlig* spekulasjon og beinhardt slit gjennom mange år, før han endelig tillot seg å slappe litt av og ha *glede* av formuen sin ved pengebading o.l. Samtidig som han er en prektig «selfmade man», er han en utålelig snobb og ubegripelig gjerrig. Men både gjerrigheten og snobbismen hans blir litt mer begripelig når man setter Skrue inn i hans sosiale sammenheng: En fattiglus som arbeider seg opp til rikdom vil aldri glemme småmyntenes betydning i kampen for å overleve fra dag til dag. Samtidig vil han vise liten forståelse for andre folks fattigdom og nød — de har jo alle den samme sjansen til å bedre sine kår som *han* hadde! For å kunne heve seg definitivt over sin opprinnelse søker parvenyen å bli akseptert av sine medrike, dvs. av de som er *født* til rikdom, og for hvem penger er noe selvfølgelig og derfor i dypeste forstand uvesentlig — håpløst, selvfølgelig, om han så var tusen ganger rikere enn dem, og det *er* jo Skrue McDuck!

Vi har sett at Skrue nærer en uutslokkelig kjærlighet ikke bare til pengene sine som PENGER, men til hver eneste enkelte mynt i pengebingen. Han husker hver mynts historie — og kanskje forstår vi *hvorfor* når vi har fattet Skrues bakgrunn etter å ha lest Chalkers bok. — Vi har også møtt Skrue i penible situasjoner hvor han i det ene øyeblikk er verdens rikeste mann og i det neste blakk. I slike stun-

der viser Skrue sin sanne storhet: han setter øyeblikkelig i gang med å grunnlegge en *ny* kjempeformue, som for å bevise for seg selv og Donald og all verden at han er den samme gode gamle som i sin ungdom — en ærlig sliter og et finansgeni. Skrue er alltid rede til å begynne på bar bakke igjen, og dette er vel hans mest sympatiske trekk som verdens rikeste mann —? (Men de *innfødt* rike vil aldri akseptere en gniersk småmynteller, ei heller en ærlig sliter...)

Hvordan Skrue tross sin alder holdt seg så ungdommelig og sprek var lenge en gåte. Det spørs om ikke Chalker har løst denne gåten når han hevder at ungdomskilden som Skrue, Donald og de tre små nevøene smakte på i slutten av 40-årene har holdt dem alle unge siden! Som forfatteren helt ubestridelig påpeker, har «barna» Ole, Dole og Doffen utviklet seg til å bli langt modnere og mer tenkende vesener enn resten av familien...

Konklusjon: Jack L. Chalkers bok, som utkom i USA i 1974, er et utmerket supplement til Jon Gisles skandinaviske nytestamente «Donaldismen» fra året før, men neppe så epokegjørende: dertil er temaet for begrenset. Men unektelig er biografien et både elegant og sjarmerende utført nummer i genren «datasamling som 'vitenskap'». Og den uunnværlige bibliografien følger på tampen!

An Informal Biography of Scrooge McDuck. By Jack L. Chalker. The Mirage Press 1974. 57 s.

Leif Wølner.

Interessert i gamle numre av Serieleseren?

Vi har fortsatt noen eksemplarer av nr. 1—4 på lager, og du kan få dem tilsendt for kr 5 pr. stk. ved henvendelse til Serieleseren, boks 346, Sentrum, Oslo 1. Av innholdet kan bl.a. nevnes:

Nr. 1: Jørgen Mogensen: Knøttene og Li'l Abner.

Nr. 2: Leif Wølner: Humor i tegneserier (del I). — Jon Gisle: Floyd Gottfredson (klassisk Mikke Mus-tegner). — Jan H. Jensen: Fantomet.

Nr. 3: Freddy Milton: Skandinaviske tegneserier — eller utenlandske? — Leif Wølner: Humor i tegneserier (del II). — Jon Gisle: Mystiska 2:an.

Nr. 4: Jon Gisle: Tintin. — Jan H. Jensen: Den norske tegneserieprisen (intervju med årets vinnere). — Freddy Milton: Hvordan lages en tegneserie? (del I). — Jon Gisle: Gull og klapperslanger (analyse av en Petter Smart-serie av Carl Barks).

De tre første numrene er på 12 sider, nr. 4 på 16 sider.

SAM'S STRIP

Svar på Prøvelsen: 1) Peyo (mest kjent for *Les Schtroumpfs*). 2) Paul Murry. 3) *Arman og Ilva* av Lo Hartog van Banda og The Tjong Khing. 4) John Cullen Murphy. 5) *The Katzenjammer Kids* (navn på Rudolph Dirks' versjon før 1912 og på H. H. Knerrs versjon etter 1912), *The Captain and the Kids* (Dirks' versjon etter 1912). 6) *Krazy Kat*. 7) *Seduction of the Innocent* av Frederic Wertham. 8) The Great Pumpkin (Det Store Gresskar), og han lander selvfølgelig i gresskaråkeren.

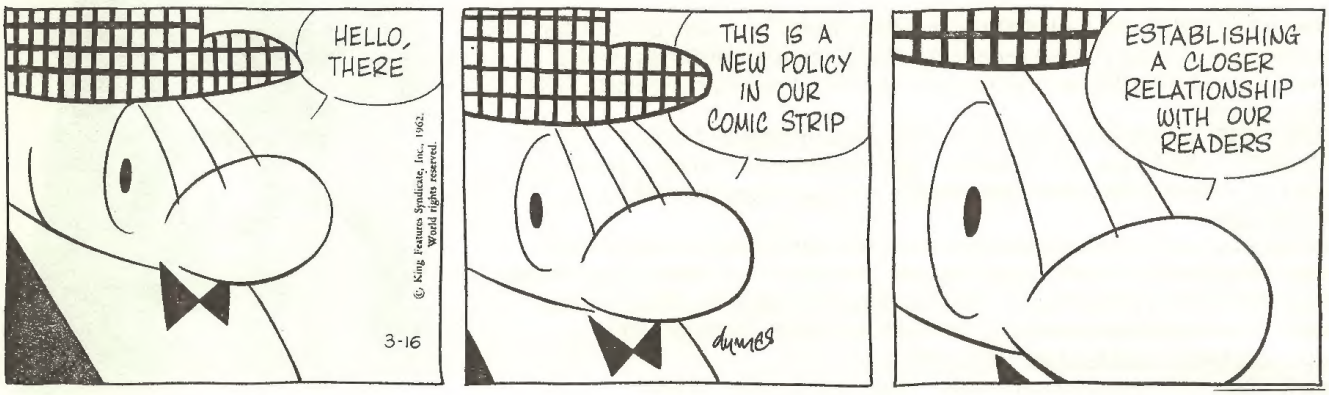
HELLO, THERE
© King Features Syndicate, Inc., 1962. World rights reserved.
3-16
THIS IS A NEW POLICY IN OUR COMIC STRIP
dumas
ESTABLISHING A CLOSER RELATIONSHIP WITH OUR READERS

Nytt på tegneseriefronten

Seriebiblioteket

Høsten 1976 startet denne serien med klassiske tegneserier fra 30- og 40-årene. De 4 første heftene er Mandrake, King, Barney Baxter og Dick Tracy. Pris kr. 17,50.
I mai/juni kommer 2 til, nemlig Lyn Gordon og Hopalong Cassidy.
Denne serien representerer noen av de største og mest velkjente klassikere i tegneseriens mangfoldige historie. Hvert hefte presenterer også seriens forfatter og tegner.

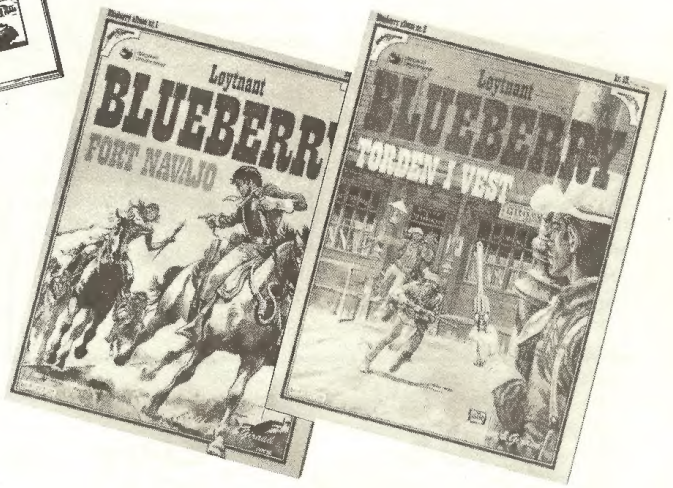

Løytnant Blueberry

Tegneserien om den tøffe og spesielle Løytnant Blueberry i 2. kavalleri er spennende lesestoff. Han blir sendt ut på de farligste og mest utrolige oppdrag og må ofte ty til utradisjonelle handlemåter for å klare seg. Albumene er meget spennende. De koster kr. 12,-.

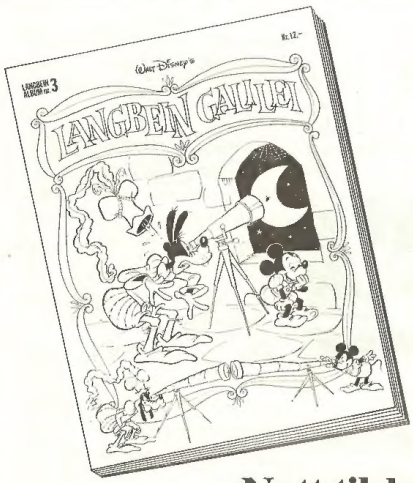

Langbein-album

Det nyeste på Disney-sektoren er Langbein-albumene, hvor Langbein opptrer som noen av verdenshistoriens berømte personer. Album nr. 1 er Langbein da Vinci, nr. 2 er Langbein Colombus, og nr. 3 er historien om Langbein Galilei og hvordan han lager teleskop av salamipølser. Langbein-albumene har en sprø form for humor, og passer både for voksne og barn. Pris kr. 12,-.

Nytt tilskudd til de populære jeg-bøkene i «kjempeformat» fra Hjemmets Bokforlag:

Jeg Langbein

Etter at Donald Duck, Onkel Skrue og Mikke Mus i hver sin JEG-bok har fått utfolde og boltre seg i «kjempebøkene» fra Hjemmets bokforlag, er det naturlig og selvfølgelig, at LANGBEIN også blir behørig presentert i JEG-boken for 1977.
LANGBEIN dukket første gang opp i 1932, da som bifigur i Mikke Mus-filmen «MICKEY's REVUE». Sin virkelige entré i tegneserienes verden gjorde han i 1933, og siden har han ikke bare beholdt populariteten, men stadig utviklet den.
Enfoldighet kan bringe en langt her i livet! For enfoldig er han utvilsomt, denne ubeskrivelig kløhete hunde-figuren. Som de andre Disney-figurene har også LANGBEIN personlighet, men han mangler utseende, intelligens og smak. Til gjengjeld har han et stort aktivum: han har et hjerte av gull!
Boken fås kjøpt i alle landets bokhandlere.
Pris kr. 98,-. 190 fargeillustrerte sider. Stort format: 26 x 35 cm.

A/S Hjemmet - Bladforlaget